

Miłosz Gapsa

The Content of Provisional Measures in Inter-State Proceedings

Rozprawa doktorska napisana pod
kierunkiem dra hab. Marcina Górskiego,
prof. UŁ

Łódź 2025

STRESZCZENIE

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest treść środków tymczasowych w postępowaniach międzypaństwowych. Termin „treść” odnosi się do tego, co zostaje przyznane jako środek tymczasowy. Analizie poddano prawo i praktykę jedynie tych sądów i trybunałów międzynarodowych, które już orzekały o środkach tymczasowych w sporach międzypaństwowych. Należą do nich: Środkowoamerykański Trybunał Sprawiedliwości, Stały Trybunał Sprawiedliwości Międzynarodowej, Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości, Międzynarodowy Trybunał Prawa Morza, Europejski Trybunał Praw Człowieka, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej, Trybunał ONZ ds. Libii oraz arbitraż międzypaństwowy w ramach i poza ramami Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza.

Główne pytanie badawcze brzmi: co jest przyznawane jako środki tymczasowe i dlaczego? Pytania pomocnicze to: (1) jaka jest podstawa prawna do przyznawania środków tymczasowych innych niż żądane; (2) czy występują wzorce w zakresie zarządzania podobnych środków tymczasowych w porównywalnych sprawach; oraz (3) jakie kryteria kierują doborem treści środków tymczasowych. Tezą badawczą jest, że dyskrecja sądów międzynarodowych przy wyborze treści środków tymczasowych nie jest nieograniczona, lecz podlega ograniczeniom wynikającym z kryteriów prawnych.

Rozprawa doktorska składa się z pięciu części. Po *Wstępie*, w rozdziale I omówiono ramy proceduralne przyznawania środków tymczasowych. Wyjaśniono również podstawę prawną, na mocy, której sądy międzynarodowe mogą zarządzać środki tymczasowe inne niż wnioskowane. W rozdział II porównano wszystkie decyzje, w których sądy międzynarodowe zarządziły środki tymczasowe. Sklasyfikowano je według ich przedmiotu oraz charakteru pilnego ryzyka nieodwracalnej szkody. Umożliwiło to zbadanie czy sądy międzynarodowe zarządzały podobne środki tymczasowe w porównywalnych sprawach. Kwestia kryteriów wyboru treści środków tymczasowych była przedmiotem analizy w rozdziale III. W oparciu o orzecznictwo wykazano cztery kryteria warunkujące wybór środków tymczasowych. Omówiono także kształtujące się nowe kryteria. W *Zakończeniu* zawarto obserwacje *de lege lata* oraz postulaty *de lege ferenda*.

Metodologia zastosowana w niniejszym opracowaniu ma charakter dogmatyczny i porównawczy. Zbadano treść aktów regulujących istnienie oraz działalność rozpatrywanych sądów międzynarodowych oraz literaturę przedmiotu. Centralnym punktem rozprawy badawczej była analiza obszernego orzecznictwa sądów międzynarodowych.